

Protokoll fört vid pleniföredragning

Näringsavdelningen
Jordbruksbyrån I, N20

Närvarande

CG - RN - VT - CA - FK - JE

Frånvarande

WV

Justerat

Omedelbart

Ordförande

Lantråd

Camilla Gunell

Föredragande

Minister

Fredrik Karlström

Protokollförare

Landskapsagronom

Sölve Högman

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 2

Förslag till ändring av landsbygdsutvecklingsprogram för landskapet Åland för perioden 2014-2020 (CCI 2014FI06RDRP002).

ÅLR 2014/4510

42 N20

Beslöts godkänna förslaget till ändring av Landsbygdsutvecklingsprogrammet för landskapet Åland för perioden 2014-2020 i enlighet med **bilaga 1, N2015P02**, och sända förslaget för godkännande till Europeiska kommissionen genom SFC-datasystemet. Ändringarna genomförs i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU), artiklarna 11 b) och c) och Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 808/2014 artikel 4. Ändringarna påverkar inte programmets finansieringsram.

FÖRSLAG TILL ÄNDRING (1) AV LANDSBYGDSUTVECKLINGSPROGRAMMET FÖR LANDSKAPET ÅLAND FÖR PERIODEN 2014-2020 (CCI 2014FI06RDRP002)

Ålands landskapsregering föreslår följande ändring av landsbygdsutvecklingsprogrammet för landskapet Åland perioden 2007-2013 i enlighet med Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 808/2014 artikel 4 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU), artiklarna 11 b och c.

1. Ändringen har presenterats på programmets **övervakningskommitté den 3 juni 2015**, varvid beslöts att godkänna förslaget till programändring enligt nedanstående.

2. Beskrivning av ändringens huvudsakliga innehåll.

Ändringarna som görs i programdokumentet visas i bilaga 1.

2.1 En teknisk korrigerig av kontextindikator.

I programdokumentet finns föråldrade siffror för kontextindikatorn befolkning där 28 354 ska ersättas av 28 666 vilket anges som befolkningssiffra under målindikator och utfallsindikator.

Ändringen utgör en anmälan enligt artikel 11(c), förordning nr 1305/2013.

Ändringen påverkar inte informationen som lämnats i partnerskapsöverenskommelsen.

2.2 Åtgärd M 04 Investeringar i fysiska tillgångar, delåtgärd 4.1 Stöd till investeringar i fysiska tillgångar i jordbruksföretag.

Förslag till ändring så att den övre gränsen om 400 000 euro (standardvärde av bruttoproduktionen (SO)) för att erhålla investeringsstöd M04.1 tas bort.

Ändringen utgör en anmälan enligt artikel 11(b), förordning nr 1305/2013.

Ändringen påverkar inte informationen som lämnats i partnerskapsöverenskommelsen.

Motivering:

På Åland finns i dagsläget enbart familjejordbruk med varierande ekonomisk storlek lönsamhet. I nuvarande programskrivning för M04 investeringsstöd till lantbruket finns en övre inkomstgräns (SO) gällande standardiserad bruttoproduktion från försålda produkter (t.ex. odlad areal av viss gröda multiplicerad med medelskörd och pris) om 400 000 euro. Den övre gränsen anses omotiverad enär vi och kommissionen strävar efter högre produktion och lönsamhet på gårdarna och den nuvarande begränsningen kan komma att hämma den utvecklingen. Gränsen är inte ett krav i förordningar eller från kommissionen och kom främst till som en följd av att en dylik gräns är ett krav för startstöd och tidigare har samma gränser tillämpats för både startstöd och investeringsstöd.

Även det faktum att SO är en mått på företagets ekonomiska storlek och beräknas på det sätt som beskrivs ovan gör att den övre gränsen för att erhålla investeringsstöd anses omotiverad och låg. I nuvarande läge behövs även relativt stor omsättning och ekonomisk storlek på företaget för att få en avkastning som kan försörja en familj.

I förra programmet och i nuvarande program på fastlandet beräknades inkomstgränsen som resultatet från inkomster och rörliga kostnader (Gross Margin)

2.3. Åtgärd M 04 Investeringar i fysiska tillgångar, delåtgärd 4.2 Stöd till investeringar i bearbetning/marknadsföring och/eller utveckling av jordbruksprodukter.

Ändringen utgör en anmälan enligt artikel 11(b), förordning nr 1305/2013.

Ändringen påverkar inte informationen som lämnats i partnerskapsöverenskommelsen.

Motivering:

I det godkända programdokumentet anges att stöd inte beviljas till begagnat material. Denna begränsning kan komma att utgöra ett hinder för att på ett effektivt sätt utveckla verksamhet som kan bidra till att uppfylla målet för åtgärden. Majoriteten av företagen på Åland är SMF där 86 procent av företagen sysselsätter fyra personer eller färre. Möjligheten att köpa in begagnad utrustning kan i synnerhet för den småskaliga livsmedelsförädlingen vara avgörande för om investeringen kan genomföras eller inte. Billigare utrustning kan göra att fler företag kan komma igång och utvecklas. Fler ansökningar bedöms leda till ett mer selektivt urval av insatser med bäst förutsättningar att bidra till programmets mål. Återanvändning av begagnad utrustning, som bedöms uppfylla relevanta krav på tekniska funktioner, bör även ses som positivt ur ett miljöperspektiv.

Det bör anges i ansökan att stödtagaren avser inköpa begagnad utrustning. I så fall kan inköpets stödberättigande bedömas i samband med stödbeslutet. Om så inte skett tas ställning till inköpets stödberättigande i samband med rekvisition av medel.

Genom den föreslagna ändringen i 8.2.3.3.4.5. Stödberättigande kostnader, kan inköp av begagnad utrustning utgöra en stödberättigande utgift under förutsättning att säljaren kan intyga att utrustningen inte inköpts med hjälp av offentligt bidrag någon gång under de senaste fem åren. Kostnaden för begagnad utrustning måste vara lägre än kostnaden för liknande ny utrustning.

Vid inköp av begagnad utrustning finns risker gällande bedömningen av kostnadseffektiviteten där förvaltningsmyndigheten för att säkerställa att priset är lägre än en ny utrustning kommer att kräva att stödmottagaren ska lämna in offerter på motsvarande ny utrustning alternativt likartad såtillvida en liknande inte finns på marknaden. Utifrån ålder på utrustningen och priset på motsvarande ny utrustning bedömer förvaltningsmyndigheten om priset på den begagnade utrustningen kan anses kostnadseffektiv.

2.4. Åtgärd M 06 Jordbruks- och affärsutveckling, delåtgärd 6.1 Nyetableringsstöd för unga jordbrukare.

Förslag till ändring så att SO övregräns för standardvärde av bruttoproduktionen och för att erhålla startstöd till unga lantbrukare höjs från 400 000 euro till 2 000 000 euro.

Ändringen utgör en anmälan enligt artikel 11(b), förordning nr 1305/2013.

Ändringen påverkar inte informationen som lämnats i partnerskapsöverenskommelsen.

Motivering:

Förslag till ändringen motiveras med att ett standardvärde för bruttoproduktionen eller den ekonomiska storleken (<http://ec.europa.eu/eurostat/web/agriculture/so-coefficients>) i nuvarande program om 400 000 euro i standardvärde av försålda produkter är oskäligt låg för ett familj jordbruk. Gränsen bör höjas till 2 000 000 euro för att stöd till nyetablering även kan beviljas de lite större familj jordbruken. Målsättningen med en högre nivå är att stimulera en högre produktion på gårdarna och högre ekonomisk storlek (SO). Ett familj jordbruk kan ha en (SO) ekonomisk storlek upp till relativt hög nivå och trots det få ett lågt resultat. SO säger lite om avkastningen utan är mer ett mått på ekonomisk storlek. Landskapsregeringen vill även stimulera till utveckling och generationsväxlingar på de större lantbruken.

2.5 Åtgärd M10 Miljö- och klimatvänligt jordbruk.

Motivering:

I samband med att insatsernas innehåll har preciserats i det nationella regelverket har landskapsregeringen konstaterat att det finns ett behov av några mindre ändringar i programdokumentet.

Beträffande insats 06 *Alternativa bekämpningsmetoder i trädgårdsodling* bör de alternativa bekämpningsmetoderna grupperas i två metodgrupper och preciseras utgående från hur bekämpningen utförs. Denna ändring visas i punkt 8.2.5.3.6.1 Beskrivning av insatstypen och i punkt 8.2.5.3.6.8 Tillämpliga belopp och stödnivåer.

Insats 07 *Odling av markförbättrande växter* kommer inte att omfatta en separat kategori av markluckrande växter. Insatsen omfattar endast fånggröda, grüngödslingsvall och saneringsväxter. För att undvika dubbelfinansiering kan lucern inte godkännas som en markförbättrande växt, inte heller cikoria i renbestånd kan odlas som markförbättrande växt. Denna ändring visas i punkt 8.2.5.3.7.1 Beskrivning av insatstypen.

Insats 14 *Uppfödning av ursprungsraser* ska inte omfatta får av kvävlandsgrå. Dessa får tillhör numera en egen ras som inte ska vara stödberättigade på Åland på grund av att de inte hör till det traditionella åländska jordbruket. Detta innebär att punkt 8.2.5.3.14.6 Villkor för stödberättigande, 8.2.5.3.14.10 Information som är specifik för insatsen och punkt 8.2.5.5 Information som är specifik för insatsen.

Ändringen utgör en anmälan enligt artikel 11(b), förordning nr 1305/2013.

Ändringen påverkar inte informationen som lämnats i partnerskapsöverenskommelsen.

2.6 Åtgärd M11 Ekologiskt jordbruk.

Motivering:

Har en stödmottagare inte hela sin åkerareal i ett åtagande om ekologisk produktion har landskapsregeringens avsikt varit att resterande åkerareal ska omfattas av ett åtagande om miljöersättning. I programmet nämns dock enbart åtagandet om balanserad användning av näringsämnen men stödmottagaren bör rimligtvis ha möjlighet att ha den åkerareal som inte omfattas av ett åtagande om ekologisk produktion också i ett åtagande om anläggning av skyddszon eller ängsvall. Dessa två kompletterar på ett helhetsmässigt sätt den ekologiska produktionen som bedrivs på den resterande arealen.

Ändringar visas i punkt 8.2.6.3.1.6 Villkor för stödberättigande och i punkt 8.2.6.3.2.6 Villkor för stödberättigande.

Ändringen utgör en anmälan enligt artikel 11(b), förordning nr 1305/2013.

Ändringen påverkar inte informationen som lämnats i partnerskapsöverenskommelsen.

2.7 Åtgärd M13 Stöd till områden med naturliga eller andra särskilda begränsningar.

Motivering:

Enligt programdokumentet kan den areal för vilken kompensationsbidrag beviljas bestå av högst 25 % träda eller naturvårdsåkrar eller mångfaldsåkrar och av högst 50 % grüngödslingsvall, träda, naturvårdsåker eller mångfaldsåker. På den ekologiskt odlade arealen kan grüngödslingsvallens andel överstiga 50 % om detta är nödvändigt för att erhålla en mera ändamålsenlig växtföljd.

På grund av att kompensationsbidraget är ettårigt och de nationella benämningarna på denna typ av jordbruksareal kan ändra under programperioden föreslår landskapsregeringen att denna beskrivning tas bort ur programdokumentet för att öka flexibiliteten vid implementeringen. Ändringen visas i punkt 8.2.7.2 Allmän beskrivning av åtgärden.

Ändringen utgör en anmälan enligt artikel 11(b), förordning nr 1305/2013.

Ändringen påverkar inte informationen som lämnats i partnerskapsöverenskommelsen.

2.8 Gödslingsstabeller som reglerar M10 Miljö och klimatvänligt jordbruk.

I **tabell 5** Högsta tillåtna mängden fosfor (kg/ha/år) till trädgårdsväxter finns ett skrivfel:

Om droppbevattning används i jordgubbsodlingen kan gödselmängden ökas så att om skörden är över 10 000 kg/ha kan fosforgödslingen ökas med 0,4 kg/ha för varje 1 000 kg som skörden ökar med. I programdokumentet sägs felaktigt 4 kg.

Ändringen utgör en anmälan enligt artikel 11(c), förordning nr 1305/2013.

Ändringen påverkar inte informationen som lämnats i partnerskapsöverenskommelsen.

2.9 Ytterligare nationell finansiering

Motivering:

Budgeten 700 000 euro nationell finansiering stryks eftersom anslaget redan har förbrukats och kommer inte att användas inom ramen för programmet. Anslaget är använt för samma ändamål och målsättningar som i programmet och stöder landsbygdsutvecklingsprogrammets mål om ökad konkurrenskraft inom jordbruket.

Ändringen utgör en anmälan enligt artikel 11(b), förordning nr 1305/2013.

Ändringen påverkar inte informationen som lämnats i partnerskapsöverenskommelsen.

ÄNDRINGAR I PROGRAMDOKUMENTET

4. SWOT OCH BEHOVSIDENTIFIERING

4.1.6. Indikatorer för gemensamma sammanhang

I Socioekonomisk situation och situation på landsbygden			
1 Befolkning			
Indikatorns namn	Värde	Enhet	År
totalt	28 354 28 666	Inhabitants	2012
Comment: Statistikmeddelande Befolkning 2014:1, Ålands Statistik och Utredningsbyrå (ÅSUB). I övrigt gäller att statistik i hämtad från Eurostat i förstahand, där regional statistik från Eurostat inte funnits att tillgå har statistik hämtats från Åsub (15, 29, 45)			
landsbygd	100	% of total	2012
mellanliggande	NA	% of total	
stad	NA	% of total	

8. BESKRIVNING AV DE UTVALDA ÅTGÄRDERNA

8.2 Beskrivning per åtgärd

Åtgärd M 04 Investeringar i fysiska tillgångar, delåtgärd 4.1 Stöd till investeringar i fysiska tillgångar i jordbruksföretag.

8.2.3.3.3 Investeringar i fysiska tillgångar inom jordbruket

Delåtgärd:

- 4.1 – stöd till investeringar i jordbruksföretag

8.2.3.3.3.6 Villkor för stödberättigande

~~Det ekonomiska resultatet~~ Den ekonomiska storleken (SO) inom jordbruket skall uppgå till minst 15 000 senast tre år efter investering ~~och högst 400 000 euro (SO) euro.~~

Åtgärd M 04 Investeringar i fysiska tillgångar, delåtgärd 4.2 Stöd till investeringar i bearbetning/marknadsföring och/eller utveckling av jordbruksprodukter.

8.2.3.3.4 Investeringar i fysiska tillgångar inom livsmedelsförädling

Delåtgärd:

- 4.2 Stöd till investeringar i bearbetning/marknadsföring och/eller utveckling av jordbruksprodukter

8.2.3.3.4.5. Stödberättigande kostnader

Stöd enligt åtgärden beviljas för materiella och immateriella tillgångar. Det är frågan om materiella investeringar som produktions-, lagerbyggnader och anläggningar. Stöd beviljas i samband med en expansion av produktionen, nya produkter eller vid investeringar i miljöåtgärder. Stöd beviljas för inköp och leasing av nya maskiner och utrustning. Stöd beviljas inte till ersättningsinvesteringar, renovering av byggnader, ~~begagnat material~~. **Begagnad utrustning kan utgöra en stödberättigande utgift under förutsättning att säljaren kan intyga att utrustningen inte inköpts med hjälp av offentligt bidrag någon gång under de senaste fem åren. Kostnaden för begagnad utrustning måste vara lägre än kostnaden för liknande ny utrustning.** Till stödberättigande kostnader hör inte mervärdesskatt som inte kvarstår som en slutgiltig utgift för sökande. Stöd betalas ut mot redovisade kostnader. Stöd följer bestämmelserna om statligt stöd och stödberättigande artikel 65 och i natura bidrag följer artikel 69 i rådets förordning (EU) 1303/2013. Stöd kan inte beviljas från andra stödordningar för samma projekt.

8.2.3.3.4.9.1. Risk(er) i genomförandet av åtgärderna

Risker som finns är att landskapsförvaltningen får svårt att upprätthålla nivån på den administration som krävs och IT baserade rapporterings- och ansökningsystem, som är en förutsättning för att få en transparent handläggning av ansökningar och för att underlätta i ansökningsproceduren.

Vid offentlig upphandling är småskaligheten en risk. Det finns ett litet antal byggföretag på Åland och deras möjlighet att lämna offerter och kunskaper gällande produktionsbyggnader är låg. Detta medför även risk med bedömningen av kostnadernas rimlighet. **Vid begagnad utrustning finns risker gällande bedömningen av kostnadseffektiviteten ifråga begagnad utrustning.**

Det finns risker med att det inte är de mest lämpade vid urvalsförfarandet projekten som erhåller stöd. Det kan finnas risk med att information om programmet inte når ut till potentiella investerare.

Begäran om utbetalning och bedömning av stödbara kostnader. Här finns risker med otillräcklig utbildning av personal som handlägger ansökningar samt av kunskapen hos de som ansöker om utbetalning.

8.2.3.3.4.9.2. Begränsande åtgärder

Antalet livsmedelsföretag är få och informationsåtgärderna genom åren har varit omfattande. Programmet har fått stor medial bevakning under dess utveckling och programmet har tagits fram med hjälp av ett stort antal höranden och arbetsgrupper. Programmet och dess innehåll är således väl förankrat på landsbygden.

Landskapsregeringen kommer att använda sig av ett med fastlandet gemensamt IT system för handläggning av ansökningar (Hyrrä). Beslutsgången kommer att dokumenteras. Checklistor upprättas över såväl ansökningar, urvalsförfarande, beslut och beräkning av stöd, utbetalning, uppföljning och allt kommer att dokumenteras i systemet (Hyrrä). Ansökningar, utbetalningar, kontroller och dokument kommer att förvaras i såväl elektronisk form som i pappersformat.

I fråga om begagnad utrustning kommer förvaltningsmyndigheten för att säkerställa att priset är lägre än en ny utrustning att kräva att stödmottagaren ska lämna in offerter på motsvarande ny utrustning alternativt likartad såtillvida en liknande inte finns på marknaden. Utifrån ålder på utrustningen och priset på motsvarande ny utrustning bedöms priset på den begagnade utrustningen.

Urvalskriterier kommer att leda till att de mest lämpade investeringarna erhåller bidrag.

Samarbetet inom livsmedelsklustret och landskapsregeringen är väl etablerat och kommer att fortsätta. Utbildning kommer att anordnas för såväl handläggare som målgruppen för insatsen.

Landskapsregeringen försäkrar att åtgärden är mätbar och kontrollerbar.

M06 – Jordbruks- och affärsutveckling, delåtgärd 6.1 Nyetableringsstöd för unga jordbrukare

8.2.4 M06 – Jordbruks- och affärsutveckling (artikel 19)

8.2.4.3.1 Startstöd till unga odlare

Delåtgärd:

- 6.1 – nyetableringsstöd för unga jordbrukare

Villkor för stödberättigande

Den övre gränsen (SO) för att erhålla startstöd är ~~400.000~~ 2.000.000. Det åländska jordbruket är och förblir småskaligt så finns inget behov av övre arealmässig storleksgräns för stödbara jordbruk.

Åtgärd M10 Miljö- och klimatvänligt jordbruk

8.2.5.3.7

Insats 06 Alternativa bekämpningsmetoder i trädgårdsodling

8.2.5.3.6.1 Beskrivning av insatstypen

Insatsen är ett frivilligt komplement till ett åtagande om balanserad användning av näringsämnen.

Målsättningen är att öka mångfalden i jordbrukslandskapet genom att minska användningen av växtskyddsmedel med en ökad användning av biologiska och mekaniska bekämpningsmetoder och med en enligt behov anpassad preciserad bekämpning.

Alternativa bekämpningsmetoder ~~är~~ finns i två olika metodgrupper.

Bekämpningsmetoderna för fleråriga trädgårdsväxter är i metodgrupp I följande:

- Bekämpning av växtsjukdomar med användning av mikrobiologiska preparat som sprids med pollinerande insekter
- Användning av biologiska makroorganismpreparat vid bekämpning av växtskadegörare
- Användning av säsongsväxthus av lätt konstruktion för bekämpning av växtsjukdomar hos bär

I metodgrupp II är bekämpningsmetoderna för ett- och fleråriga trädgårdsväxter följande

- Bekämpning av växtsjukdomar med användning av mikrobiologiska preparat som sprids med växtskyddsspruta
- Användning av insektsnät för bekämpning av skadegörare i grönsaks- och bärödling
- Bekämpning av ogräs med optisk harv, med traktordriven brännare eller annan motsvarande anordning

- Användning av mikrobiologiska preparat samt rovinsekter, rovkvalster, och parasitoider vid bekämpning av sjukdomar och skadegörare.
- Användning av skadeinsektsnät vid bekämpning av skadegörare i grönsaks- och bärödling
- Användning av växttunnlar
- Bekämpning av ogräs med optisk harv.

Även om det generellt sett används förhållandevis lite bekämpningsmedel på Åland är ändå användningen i vissa specialodlingar inom trädgårdsodlingen förhållandevis stor och målsättningen med insatsen är att odlarna ska övergå i en allt större omfattning till att använda alternativa bekämpningsmetoder i sina odlingar.

Insatsen bidrar i första hand till att återställa och bevara biologisk mångfald (Fokusområde 4A) genom att användningen av kemiska bekämpningsmedel i jordbruksnaturen minskar. Insatsen bidrar även till att förbättra vattenförvaltningen (Fokusområde 4B) genom att läckaget av kemiska bekämpningsmedel till vattendragen minskar.

Insatsen bidrar till de tematiska målen 5 och 6.

Insatsen är riktad till skiften som odlas med ett- eller fleråriga trädgårdsväxter.

För ett skifte kan endast en bekämpningsåtgärd väljas för vilken stöd betalas. Den valda bekämpningsmetoden ska vara samma på hela skiftet.

Insatsen har inte funnits under tidigare programperioder och målsättningen är att förbättra den existerande odlingsmetoden.

Stödmottagarens åtagande

Stödmottagaren ska använda sådana hjälpmedel för uppföljning av bekämpningsmetoder som är lämpade för varje växtart eller motsvarande metoder med vilka man kan följa med hur de alternativa bekämpningsmetoderna lyckas.

På basen av uppföljningen förbinder sig stödmottagaren att vid bekämpningen använda någon för den berörda växtarten eller växtförstöraren i fråga tillämplig biologisk eller mekanisk bekämpningsmetod antingen enbart eller i kombination med kemiska bekämpningsmetoder. Stödmottagaren väljer de bekämpningsåtgärder som ska genomföras och vilka är lämpliga med tanke på den odlade växten samt anmäler de i samband med den årliga ansökan om ersättning.

8.2.5.3.6.8 Tillämpliga belopp och stödnivåer

Ersättningsbeloppet är

- Grupp I: 600 euro/ha för bekämpning av växtsjukdomar med användning av mikrobiologiska preparat som sprids med pollinerande insekter, för användning av biologiska makroorganismpreparat vid bekämpning av växtskadegörare och för användning av säsongsväxthus av lätt konstruktion för bekämpning av växtsjukdomar hos bär för användning av predatorer, för biologisk bekämpning av gråmögel i jordgubbsodling och för användning av växttunnlar.
- Grupp II: 399 euro/ha Bekämpning av växtsjukdomar med användning av mikrobiologiska preparat som sprids med växtskyddsspruta, för användning av insektsnät för bekämpning av skadegörare i grönsaks- och bärodling och för bekämpning av ogräs med optisk harv, med traktordriven brännare eller annan motsvarande anordning för användning av skadeinsektsnät, för användning av svampbakterie-, nematod och motsvarande preparat och för flarning och ångning av ogräs och övriga motsvarande åtgärder

Ersättningen täcker helt de kostnader som stödmottagaren har för att genomföra insatsen.

Beräkningen av stödnivån visas i den stödberäkning som finns bilagd.

Insatsen förväntas omfatta 120 hektar vilket grundar sig på en uppskattning på grund av att insatsen inte har funnits under föregående programperiod.

Insats 07 Odling av markförbättrande växter

8.2.5.3.7.1 Beskrivning av insatstypen

Insatsen är ett frivilligt komplement till ett åtagande om balanserad användning av näringsämnen eller ett åtagande om ekologisk produktion.

Målsättningen är att på speciellt spannmålgårdar och på gårdar med specialodlingar förbättra markstrukturen och därmed även vattenhushållningen och markens produktionsförmåga genom odling av markförbättrande växter.

En försämrad markstruktur och utarmning av marken som bl.a. beror på en allt ensidigare odling med sämre växtföljder har lett till en försämring av markens vattenhushållning och produktionsförmåga och målsättningen är att markförbättrande växter ska ingå i en större omfattning i växtföljden på växtodlingsgårdarna.

Insatsen bidrar i första hand till att förbättra markskötseln (Fokusområde 4C). Insatsen bidrar även till att förbättra vattenförvaltningen (Fokusområde 4B) genom att en bra markstruktur leder till att markens produktionsförmåga förbättras och därmed till att växternas möjlighet att utnyttja näringsämnen i marken ökar.

Insatsen bidrar till de tematiska målen 5 och 6.

Insatsen är riktad till gårdar som inte bedriver husdjursproduktion.

Som markförbättrande växter kan odlas bl.a. fånggrödor, gröngödslingsvall och saneringsväxter så som vitsenap och oljerättika. ~~och andra markluckrande växter så som lucern och cikoria.~~

En fånggröda kan sås antingen i huvudgrödan eller som renbestånd efter att huvudgrödan är skördad. Som fånggröda som sås i huvudgrödan kan användas rajgräs eller andra hö- eller vallväxter, klöver eller en blandning av dessa. Som fånggröda som sås efter att huvudgrödan är skördad kan användas korn, havre, råg, höstvete, rågvete, rajgräs eller andra hö- och vallväxter, foderraps, rybs, honungsfacelia, eller klöver eller en blandning av dessa. För att undvika dubbelfinansiering kan en sådan fånggröda som räknas till arealen med ekologisk fokus (EFA) inte erhålla ersättning för odling av markförbättrande växter.

Som saneringsväxter eller andra markluckrande växter godkänns inte sådana kvävefixerande växter som godkänns som ekologisk fokusareal (EFA).

Stödet beviljas för den areal på vilken markförbättrande växter har odlats under stödåret. Stöd för gröngödslingsvall beviljas dock inte för den areal som ingår i ett åtagande om ekologisk produktion efter som stöd för ekologisk produktion beviljas för dessa arealer.

Insatsen har inte funnits i denna utformningen under tidigare programperioder. Ersättning har erhållits för fånggröda och gröngödslingsvall men framöver kan ersättning erhållas även för saneringsväxter och andra markluckrande växter vilket ska förbättra den existerande situationen beträffande markstrukturen.

Stödmottagarens åtagande

Stödmottagaren ska åta sig att odla markförbättrande växter på minst 1 hektar under varje år under åtagandeperioden.

En fånggröda som sås efter att huvudgrödan är skördad skall sås senast 30 augusti. Högst 50 procent perenna vallbaljväxter får ingå i utsädet. Fånggrödan får inte skördas, utnyttjas som bete eller användas till någon annan form av produktion och den får inte brytas med kemiska preparat.

Gröngödslingsvallarna ska ingå i gårdens normala växtföljd och användas som gödselmedel för odlingsväxten följande år. Gröngödslingsvallen får inte placeras före eller efter vall, träda eller icke odlad åker som sköts och den får finnas på samma skifte högst två år i följd.

Insats 14 Uppfödning av ursprungsraser

8.2.5.3.14.6 Villkor för stödberättigande

Villkor för stödberättigande

Ersättning för bevarande av ursprungsraser kan beviljas till jordbrukare som under hela åtagandeperioden oavbrutet odlar minst 3 hektar åkermark (konventionellt eller ekologiskt) eller utnyttjar minst 3 hektar naturbeten.

Djuren ska vara renrasiga ålandsfår, får av finsk lantras eller får av kvävlandsgrå, vara identifierade och omfattas av ett tillförlitligt kontroll- eller registersystem av vilket djurens härstamning framgår. Djuren ska vara minst ett år gamla och ingå i gårdsbruksenhetens jordbruksverksamhet.

Ett åtagande måste omfatta minst 4 djur som uppfyller villkoren för erhållande av ersättning.

8.2.5.3.14.10 Information som är specifik för insatsen

Till de stödberättigade ursprungsraserna hör

- Ålandsfåret

- Finsk lantras

~~Får av kvävlandsgrå (Kainuunharma)~~

Stambokföringen och registreringen av Ålandsfåren sköts av Föreningen Ålandsfåret r.f. medan fåren av finsk lantras stambokförs och registreras av Pro Agria.

Dessa är godkända av Jord- och skogsbruksministeriet som avelsorganisationer och har därmed den nödvändiga yrkesskicklighet och kunskap som behövs för att identifiera de djur som tillhör dessa raser.

Antalet reproducerande djur av honkön (tackor) i Finland visas i förteckningen nedan:

	2010	2005	2011
Ålandsfår	50	610	1050
Finsk lantras	6916	5186	6319

8.2.5.5 Information som är specifik för åtgärden

Till de stödberättigade ursprungsraserna hör

- Ålandsfåret

- Finsk lantras

~~Får av kvävlandsgrå (Kainuunharma)~~

Stambokföringen och registreringen av Ålandsfåren sköts av Föreningen Ålandsfåret r.f. medan fåren av finsk lantras stambokförs och registreras av Pro Agria.

Dessa är godkända av Jord- och skogsbruksministeriet som avelsorganisationer och har därmed den nödvändiga

yrkesskicklighet och kunskap som behövs för att identifiera de djur som tillhör dessa raser.

Antalet reproducerande djur av honkön (tackor) i Finland visas i förteckningen nedan:

	2010	2005	2011
Ålandsfår	150	610	1050
Finsk lantras	6916	5186	6319

Åtgärd M11 Ekologiskt jordbruk

8.2.6.3.1

Insats 01 Övergång till ekologisk produktion

8.2.6.3.1.6 Villkor för stödberättigande

Villkor för stödberättigande

Ersättning för övergång till ekologisk växtproduktion kan beviljas till jordbrukare som under hela åtagandeperioden oavbrutet odlar minst 3 hektar åkermark eller som odlar trädgårdsväxter på minst 0,5 hektar.

Minst hälften av jordbrukarens åkermark ska vara ansluten till och godkänd av den produktionskontroll som avses i rådets förordning (EG) nr 834/2007 och omfattas antingen av ett åtagande om övergång till ekologisk produktion eller ett åtagande om ekologisk produktion i produktionskedje.

Den areal som inte ingår i ett sådant åtagande ska omfattas av ett åtagande om miljöersättningens **insats för balanserad användning av näringsämnen.**

Ersättning för övergång till ekologisk husdjursproduktion kan beviljas till jordbrukare som samtidigt ingår ett åtagande om övergång till ekologisk produktion för gårdens växtodling eller som har ett åtagande om ekologisk produktion i produktionskedje på sin gård.

Husdjuren ska vara i jordbrukarens besittning och omfattas av den ekologiska produktionskontrollen som fastställs i rådets förordning (EG) nr 834/2007.

Produktionen måste omfatta minst 2 djurenheter. Antalet djur omvandlas till djurenheter med hjälp av koefficienterna som visas i kapitel 8.1.

Stödmottagaren ska vara ansluten till och godkänd av den produktionskontroll som avses i rådets förordning (EG) nr 834/2007.

8.2.6.3.2

Insats 02 Ekologisk produktion i produktionskedje

8.2.6.3.2.6 Villkor för stödberättigande

Villkor för stödberättigande

Ersättning för ekologisk växtproduktion i produktionskedje kan beviljas till jordbrukare som under hela åtagandeperioden oavbrutet odlar minst 3 hektar åkermark eller som odlar trädgårdsväxter på minst 0,5 hektar.

Minst hälften av jordbrukarens åkermark ska vara ansluten till och godkänd av den produktionskontroll som

avses i rådets förordning (EG) nr 834/2007 och omfattas antingen av åtagandet om ekologisk produktion i produktionsskede eller av ett åtagande om övergång till ekologisk produktion. Den areal som inte ingår i ett sådant åtagande ska omfattas av ett åtagande om miljöersättningens insats för balanserad användning av näringsämnen.

Ersättning för ekologisk husdjursproduktion i produktionsskede kan beviljas till jordbrukare som har ett åtagande om ekologisk produktion i produktionsskede på sin gård.

Husdjuren ska vara i jordbrukarens besittning och omfattas av den ekologiska produktionskontrollen som fastställs i rådets förordning (EG) nr 834/2007.

Produktionen måste omfatta minst 2 djurenheter. Antalet djur omvandlas till djurenheter med hjälp av koefficienterna som visas i kapitel 8.1.

Stödmottagaren ska vara ansluten till och godkänd av den produktionskontroll som avses i rådets förordning (EG) nr 834/2007.

Jordbrukaren ska ha tillräckliga kunskaper om den ekologiska produktionsmetoden.

Åtgärd M13 Stöd till områden med naturliga eller andra särskilda begränsningar

8.2.7.2 Allmän beskrivning av åtgärden

Åtgärden motsvarar åtgärden som implementerats under programperioden 2007-2013 i stöd av artikel 36 a) (ii), 93 (1) och 94 (3) i Rådets förordning (EG) 1698/2005 och artikel 13 a) i Rådets förordning (EG) Nr. 1257/1999.

Stödområdets omfattning

Hela landskapet Åland är ett sådant annat område som påverkas av särskilda begränsningar som avses artikel 32.1 c i Europaparlamentets och rådets förordning om stöd till landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden landsbygdsutveckling (1305/2013). Landskapet Åland är ett tydligt sammanhängande geografiskt område med en definierbar ekonomisk och administrativ identitet och är homogent från naturvårdssynpunkt.

Ända sedan år 1995 har Åland klassats som ett sådant område i enligt Rådets direktiv 95/412/EG av den 25 september 1995 om förteckningen över mindre gynnade jordbruksområden i den betydelse som avses i direktiv 75/268/EEG. Detta har gällt också under programperioden 2007-2013.

Ett sådant annat område som avses i artikel 32.1.c är berättigat till stöd om det påverkas av särskilda begränsningar och om markförvaltningen där bör fortgå för att bevara eller förbättra miljön, bevara landskapsbilden och ta vara på turismpotentialen i området, eller för att skydda kustlinjen.

Interventionslogiken vid utformande av åtgärden

Enligt Swot-analysen finns det tecken på att odlingsmark börjar överges, speciellt de minsta åkrarna som ligger olämpligt till på grund av att de inte är lönsamma att odla. Man kan också se en tendens av att en allt större areal lämnas obrukad i samband med att gårdar upphör med produktionen. I synnerhet naturbeten som finns på gårdar som upphör med djurproduktionen blir i allt större utsträckning obetade. Detta beror på att jordbruksnäringen dras med en svag lönsamhet och produktivitet. En viktig orsak till den låga lönsamheten är de naturliga och särskilda begränsningar i form av små åkrar, dålig arrondering och skärgårdsjordbruk som karaktäriserar det Åländska jordbrukslandskapet och som innebär höga produktions- och transportkostnader samtidigt som de naturliga begränsningarna innebär relativt sett låg produktion.

Målsättningen är att med åtgärden kompensera jordbrukare för extrakostnader och inkomstbortfall relaterade till begränsningarna för jordbruksproduktionen så att en fortsatt god förvaltning av jordbruksmarken på Åland kan tryggas. Stödet till områden med naturliga eller andra särskilda begränsningar har en stor betydelse för de

ekonomiska förutsättningarna för bedrivande av jordbruk på de enskilda gårdarna på Åland. Om det inte finns förutsättningar för bedrivande av jordbruk på Åland växer odlingslandskapet snabbt igen vilket leder till en försämrad biologisk mångfald och ett ensidigt igenvuxet odlingslandskap

Åtgärden ska trygga en fortsatt lantbruksproduktion trots de ogynnsamma produktionsförhållandena och förhindra att jordbruksmark överges från odling. Kompensationsbidraget gör det möjligt att hålla jordbrukslandskapet öppet och skött, att främja hållbara odlingsmetoder och att gynna jordbruksmiljöns mångfald på permanent gräsmark. Dessutom har åtgärden en inverkan på en kontrollerbar utveckling av antalet gårdar och på bibehållandet av ekonomiskt livskraftiga gårdsbruksenheter och därmed till på upprätthållandet av sysselsättningen på landsbygden och främjandet av landsbygdsområdenas ekonomiska utveckling.

Om marken lämnas obrukad växer odlingslandskapet snabbt igen med sly, buskar och frodig gräsväxtlighet vilket gör odlingslandskapet snabbt mycket ensidigt och slutet. Genom att kompensera jordbrukarna för de existerande särskilda begränsningarna för bedrivande av jordbruk kan varierande odlingsgrödor odlas varvid odlingslandskapet består växelvis av spannmålsfält, potatisåkrar, grönsaksodlingar och fruktträdgårdar vilka traditionellt har ingått i det åländska kulturlandskapet.

Naturbeten som under långa tider har betats av husdjur har utvecklats till mycket artrika biotoper och är således viktiga för den biologiska mångfalden. Även naturbeten som lämnas obetade växer snabbt igen och börjar domineras av ensidig gräsväxtlighet varvid den biologiska mångfalden förloras. Likaså har åkerrenar och diken i ett öppet och varierat odlingslandskap en mera omfattande biologisk mångfald än de som finns i ett igenvuxet område.

Åtgärden bidrar i första hand till att återställa och bevara biologisk mångfald och de europeiska landskapens karaktär (Fokusområde 4A). Tack vare kompensationsbidraget kan jordbruk bedrivas även i framtiden på Åland varvid landsbygden och kulturmiljön kan bevaras och jordbruksmarken används för jordbruksändamål.

Åtgärden bidrar till de tvärgående målen miljö, begränsning av och anpassning till klimatförändringar samt innovation genom att jordbruksmarken fortsättningsvis kommer att brukas enligt god jordbrukshävd och föreskrivna verksamhetskrav.

Kompensationsbidrag beviljas för jordbruksareal i vilken ingår åkermark, permanenta grödor och permanent gräsmark. Högst 25 % av åkerarealen kan var i träda eller odlas med naturvårdsåkrar eller mångfaldsåkrar och högst 50 % av åkerarealen kan odlas med grön gödslingsvall, träda, naturvårdsåker eller mångfaldsåker. På den ekologiskt odlade arealen kan grön gödslingsvallens andel överstiga 50 % om detta är nödvändigt för att erhålla en mera ändamålsenlig växtföljd.

BILAGA: Gödslingstabeller

Tabell 5. Högsta tillåtna mängden fosfor (kg/ha/år) till trädgårdsväxter

Växt	Dålig / Rätt dålig	Försvarlig	Tillfredsställande	God	Hög	Betänkligt hög
PLANTSKOLEVÄXTER *	80	70	60	40	20	
JORDGUBB, HALLON, SVARTVINBÄR ***						
Anläggningsskede	60	50	40	20	10	
Årlig gödsling	35	30	25	20	10	
ÖVRIGA BÄR						
Anläggningsskede	75	60	50	30	15	
Årlig gödsling	45	35	30	25	15	
FRUKT						

Anläggningskede	85	70	60	40	25	
Årlig gödsling	40	35	30	20	10	
KÅL- OCH LÖKVÄXTER	110	80	60	40	25	10**
ROTRUKTER och MOROT FÖR LAGRING	100	75	55	35	30	10**
BALJVÄXTER	50	35	25	20	15	10**
ÖVRIGA GRÖNSAKER	100	60	50	40	20	10**
ÖRTER OCH FRÖKRYDDOR, ÖVRIGA VÄXTER	28	20	12	8		
* Högsta tillåtna mängder fosfor till kruksplanter: grundgödsling 165 g/m ³ , långverkande gödselmedel och kompletteringsgödsel 250 g/m ³						
** Startfosfor kan ges om sådden eller planteringen görs före mitten av maj						
*** %. Om droppbevattning används i jordgubbsodlingen kan gödselmängden ökas så att om skörden är över 10 000 kg/ha kan fosforgödslingen ökas med 4-0,4 kg/ha för varje 1 000 kg som skörden ökar med. Om droppbevattning används i hallonodlingen kan gödselmängden ökas så att om skörden är över 4 000 kg/ha kan kvävegödslingen ökas med 0,7 kg/ha för varje 1 000 kg som skörden ökar med. Korrigeringen på basen av skördenivån kan göras steglöst.						

12. YTTERLIGARE NATIONELL FINANSIERING

För åtgärder och insatser som omfattas av artikel 42 i fördraget, en tabell över ytterligare finansiering per åtgärd i enlighet med artikel 82 i förordning 1305/2013, inklusive belopp per åtgärd och angivande av om kriterierna i förordningen om landsbygdsutveckling är uppfyllda.

Åtgärd	Kompletterande nationell finansiering under perioden 2014–2020 (i euro)
M04 – Investeringar i fysiska tillgångar (artikel 17)	700 000,00

12.3. M04 – Investeringar i fysiska tillgångar (artikel 17)

Angivelse av om insatserna uppfyller kriteriet enligt förordning 1305/2013

Ifråga om investeringar inom jordbruksproduktion kommer stöd uppgående till 700.000 euro beviljas enligt Kommissionens förordning (EU) nr 702/2014 genom vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområdena förklarar förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget utöver de medel som upptagits i programmet